

Kyyveden kalastusalue

4.7.2016

Keskustie 59 A 5

51600 Haukivuori

Puh. 0400 268146

valkkuna@gmail.com

Itä-Suomen aluehallintovirasto

Ympäristöluvut PL 50

50101 Mikkeli

**Asia Emostensuon turvetuotantoalueen ympäristölupahakemus – Dnro
ISAVI/453/2016**

Vaadimme, että VAPO Oy:n hakemus Emostensuon turvetuotannon ympäristöluvasta hylätään kaikilta osin ml valmistelutöiden aloittamisen osalta.

Perustelemme vaatimustamme seuraavilla syillä:

1. Emostensuo on kokonaisuudessaan luonnontilainen. Nykyisen käytännön ja ohjeistuksen mukaan ko alueita ei saa ottaa turvetuotantoon. Asiasta on tehty valtioneuvoston periaatepäätös (30.8.2012) ” ***Soiden ja turvemaiden vastuullinen ja kestävä käyttö.***” Vapo nojautuu luonnontilaisuuden suhteen GTK rajauskäytännön mukaisesti koko suoaltaan sisältävälle ns geologisen suon turvemuodostumalle. Hakemuksessa mainittu, rajattu alue on kuitenkin täysin neitseellinen ja luonnontilainen. Tilanne on sama kuin Lintusuolla vuosi sitten, jossa Vapo ehdottaa täysin luonnontilaista suota turvetuotantoon. Liite kuvia tutustumiskäynnistä suolle 27.6.2016.

2. Tutustumiskäynnillä 27.6.2016 havaitsimme Emostensuon yllä lentelevän Kalasääksen. Samalla käynnillä löysimme Emostensuolta pesäpuun, jossa oli pesä. Olemme ilmoittaneet havainnosta petolinturekisteriin ja ELYn LSL valvontaan siinä uskossa, että linnun mahdollinen pesintä huomioitaisiin ja vahvistettaisiin lupaprosessin kuluessa. Myöhemmin saatujen paikallisten tietojen mukaan Kalasääksi on pesinyt alueella vuosikymmeniä. Vanha pesä on tuhoutunut paikallisen tiedon mukaan n 5-6 vuotta sitten. Uusi pesä on n 50 m päässä vanhasta pesästä. Kyyveden kalastusalueella on tarkka GPS tieto pesästä. Liite aiheeseen liittyvät kuvat.
3. Hankkeen suunniteltu pintavalutuskenttä sijaitsee kaltevalla tasolla. Kaltevuus heikentää pintavalutuskentän tehoa ja kapasiteettiä varsinkin tulva-aikaan. Pintavalutuskentän pohjoisreunaan kohdistuu sortumisvaara. Sama tilanne on todettu Pyöreäsuolla. Liite kuvia Pyöreäsuon pintavalutuskentästä.

Emostensuon luontainen valuma-alue on osin Vuoksen vesistön puolella. Ropolansuon puhdistamolle johtava ojaverkosto on n. 200 metrin päässä. Turvetuotannon suunnitelmassa ei ole mainintaa Ropolan suon puhdistamon hyödyntämisestä. Joskin on todettava, että Kyyveden kalastusalue eikä myöskään Ripatin osakaskunta hyväksy Ropolan puhdistamon laatua. Myös KHO on linjannut turveliejun ja humuksen kemialliseen käsittelyyn liittyvää problematiikkaa: ***Purkuvesien PH arvon hallintaan liittyy käytännössä huomattavia epävarmuuksia nopeasti muuttuvissa virtaamatilanteissa, kuten sulamistapahtumissa ja rankkasateiden aikana. Alhainen PH ja erityisesti PH arvon nopea vaihtelu on tuhoisaa vesieliöstölle. Näin ollen on välttämätöntä, että veden PH arvon nopeat nousut ja laskut kyetään estämään.*** KHO DNO 72/1/14, 26.2.2016.

Liukoisen ja hiukkasmuotoisen humuksen vaikutukset on kiistattomasti todettu haitallisiksi vesiekosysteemeille. Nykyisen käsityksen mukaan vesistön elpyminen humuskuormituksesta on erittäin hidasta ja lyhytnäköisen toiminnan vaikutukset näkyvät vielä kauan toiminnan loppumisen jälkeenkin. Nykytekniikalla toteutetut turvetuotannon vesien puhdistusmenetelmät: pintavalutuskentät, kosteikot ja kemikalointi eivät ole osoittautuneet riittävän tehokkaiksi humuksen, kiintoaineen ja liukoisen humuksen puhdistamiseksi.

4. Kyyvedellä on ESAELY-keskuksen tekemien laskelmien mukaan valtavat paineet pienentää mm vuosittaista fosforikuormaa. Vuosittainen fosforitase on tällä hetkellä vuositasolla 3912 kg/a negatiivinen eli järven fosforimäärä lisääntyy joka vuosi 3912 kg. Sama heikko tilanne on tyypellä, kiintoaineella jne.

Tärkein sopeutumiskeino em tilanteen korjaamiseksi on ravinteiden hajakuormituksen ja pistekuormituksen vähentäminen.

Mikäli vesistön fosforitasapaino olisi olemassa vesipuitedirektiivin ”hyvä tilanne” voitaisiin säilyttää tämän hankkeen fosforikuormalla 25 µg/l. Vapo ehdottaa kuitenkin lukemaa 70µg/l,

jota kasvattaa vielä lisäksi DI Jaakko Koppisen toteamat lukuisat epävarmuudet sekä Vapon toimintatapaan liittyvät ohjuoksutukset/vuodot.

Eli yhteenvetona kohdasta 4 voidaan sanoa: Kyyveden kalastusalueella ja lähialueen osakaskunnilla ei ole mitään mahdollisuutta puoltaa Vapon Emostensuon hanketta ennen kuin Kyyveden fosforitasapaino saavutetaan kestäväällä tavalla.

5. Hankkeen välittömät haitat Lonkarinjoen ja suiston asukkaille olisivat merkitykselliset. Idyllinen, matala hiekkaranta häviäisi, tilalle tulisi musta turvelieju. Sarojen ja muiden vesikasvien kasvusto peittäisi rannat muutamassa vuodessa. Musta vesi heikentäisi näkösyvyyden. Esimerkkinä tästä on Pyöreäsuo ja sen purkupaikka Leveäjoki Kyyveden kaakkoisosassa. Lonkarinjoen varrella ja luusuassa on 11 kiinteistöä. Liite Kuvia ja kartta luusuasta.
6. Kyyveden idänpuoleinen ranta on Asemanselältä alkaen 10,8 km matkalla lajittunutta hiekkaa tai veden aikojen saatossa pyöristämää kiveä. Ranta on erinomaista siian kutualuetta, oivallista uimarantaa ja parasta mahdollista virkistäytymisaluetta. Muta, turvelieju ja näkösyvyyden häviäminen tuhoaisi tämän kokonaisuuden ja vaikuttaisi rantakiinteistöjen arvoon.
7. Kyyveden pääallas kuuluu Natura alueeseen ja Kirkonkylä sekä Kyyveden Kirkonniemi ovat osa valtakunnallisesti arvokasta maaseudun kulttuurimaisema-aluetta. Mikäli Emostensuon turvetuotanto avattaisiin johtaisi se koko Natura-alueen mustumiseen ja Kirkonniemen hiekkarantojen täyttymiseen turveliejusta ja mudasta.
8. Vapon turvetuotannon osaaminen on todettu epävarmaksi mm KHOn päätöksissä. Lukuisat vireillepanot ja poikkeamat viranomaisraportoinnissa kuvastavat VAPON piittaamattomuutta ympäristöasioissa. Arvolupaukset ja lunastukset arjessa eivät kohtaa.
9. Kyyvesi on ollut ELYn projektijärvenä vuodesta 2009. Järven ekologian muutospaineet tulevat mm ilmaston muuttumisen ja nykyisten päästöjen kautta. Rankkasateet voimistavat eroosiota ja sitä kautta ravinnekuormituksen ja haitallisten aineiden huuhtoutumista vesistöön. Tärkeänä sopeutumiskeinona pidetään ravinteiden hajakuormituksen ja pistekuormituksen vähentämistä. **Tämä tarkoittaa mm ehdotonta kieltoa uusille turvetuotantohankkeille kymmeniksi vuosiksi.**
10. Matkailuyrittäjä Pasi Romo/ Rock and Lake yrityksestä kertoo, että luontomatkailijat käyvät Puulalla ja Kyyvedellä. Heidän kautta välittyy vuonna 2016 n. 10 000 yöpymistä (14 eri kansallisuutta). Matkailijat huomaavat helposti eron Puulan ja Kyyveden veden laadussa. Palautetta on tullut jo Kyyveden osalta. Muta, lieju ja musta vesi vaikeuttavat matkailun kehittämistä. ***”Me ollaan panostettu KV-markkinointiin sen verran, että kipeää tekee. Moni juttu ja tekeminen vaan liittyy aina jotenkin järveen. Viikonloppuna oppaat perkasi kolmelle***

saksalaistytölle ja parille britille kalat niin kyllähän ne katsoo ja havannoi asioita kun niitä fileitä rantavedessä huuhtelee. Tai pumppaako kylpyaljun veden suoraan järvestä vai laskeeko kuitenkin hanasta. Vaikuttaa tähänkin.” Puhtaan veden ja luontomatkailun ympärille on rakennettu useita kehittämishankkeita mm. Metsähallituksen hallinnoima ”Vetovoimaa maaseudulle yhteistoiminnalla ja verkostoitumalla”.

11. Muta, lieju ja musta vesi uhkaa Läsäkoskessa ja Rauhasalmessa esiintyvää villiä, äärimmäisen uhanalaista lohta. Turvetuotannon purkuvedet ovat haitallisia taimenen mädille. Se estää kaasujen vaihdon mätimunista ja aiheuttaa siten kehittyvien kalanpoikasten kuoleman. Mikäli turvetuotannon purkuvedet estävät tai haittaavat taimenkannan luontaista lisääntymistä syntyy siitä ympäristönsuojelulain 42§ n 1 momentin 2. kohdassa tarkoitettu merkittävä ympäristön pilaantuminen. Kts KHO DNO 72/1/14/26.2.2016. Läsäkoski on Etelä-Savon pintavesien hoidon toimenpideohjelman mukaisesti valtakunnallisesti arvokas virtavesikohte, jolla on erityisen suuri merkitys Mäntyharjun reitin rauhoitetun ja erittäin uhanalaisen järvitaimenen, harjuksen ja siian lisääntymiselle sekä vaelluksen turvaamiselle. Läsäkoskea on kunnostettu 200 000 eurolla ja sen kalataloudellisenä tavoitteena on vaellusmahdollisuuden ja virta-alueiden mahdollisimman suuren luonnontuotannon turvaaminen. Läsäkoskessa inventoitiin 2015 syksyllä 98 järvitaimenen kutupesää. Läsäkoskesta löytyi muutamia suuria, pituudeltaan yli 4 metrisiä kutupesäitä. Keskimäärin 70 cm pituinen naaras tekee neljämetrisen kutupesän.

Liitteenä on DI Jaakko Koppisen 23.6.2016 laatima analyysi kiintoaineen ja ravinteiden kulkeutumisesta Kyyveteen. Edellytämme että analyysiä käsitellään osana tätä vaatimusta.

Edellytämme lisäksi, että Itä-Suomen Ympäristölupaviraston päätös 120/09/2, ISY-2007-Y-221/annettu 30.10.2009 korjataan siten, ettei Vapolla ole oikeutta missään tilanteessa laskea purkuvesiä Kyyveteen.

Haukivuorella 4 pnä heinäkuuta 2016

Kyyveden kalastusalue

Matti Valli
Hallituksen pj
040 5260802

Yrjö Takkinen
Kalastusalueen isännöitsijä
0400 268 146

Valokuvista toimitamme myöhemmin dropbox-linkin AVIn käyttöön.